

домовившись із власником про використання, володіння та розпорядження об'єктом інтелектуальної власності. Прикладом цього є укладання ліцензійних договорів і ліцензій, договорів комерційної концесії (франчайзинг), договорів передачі виключних прав та ін. [3].

Незважаючи на недосконалість нашого законодавства у сфері інтелектуальної власності, ця проблема продовжує бути актуальною для всього світового співтовариства.

Таким чином, можна зробити висновок, що розвиток глобальних комп'ютерних мереж сприяє виникненню проблеми дотримання прав інтелектуальної власності. Адже, Мережа цілковито складається із різноманітних інформаційних джерел, що містять у собі об'єкти авторського права. Всі вони надзвичайно уразливі, тому що в Інтернеті практично все знаходиться в режимі відкритого доступу та вільно копіюється. Тому, оскільки порушене питання є невирішеним в усьому світі, відповідному правовому регулюванню має передувати дослідження та узагальнення міжнародного досвіду. Про що можна говорити з впевненістю, це про необхідність підготовки проекту закону про порядок створення та організації діяльності засобів масової інформації в мережі Інтернет.

Література

1. Про авторське право та суміжні права: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.

2. Кузнецов К. Захист інтелектуальної власності в Інтернеті / К. Кузнецов // Інтелектуальна власність. – 2004. – № 8. – С. 6.

3. Сиденко В. Охорона інтелектуальної власності в Україні: проблеми та їх вирішення (за матеріалами «круглого столу», організованого Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова).

УДК 347.23 (043.2)

Йосипчук О. О., студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Філик Н. В., к.ю.н., доцент

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПАТЕНТНИХ ПРАВ

Будь-яке посягання на права власника патенту вважається порушенням прав власника патенту, що тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством України. На вимогу власника патенту таке порушення має бути припинено, а порушник зобов'язаний відшкодувати власнику патенту заподіяні збитки. Вимагати поновлення порушених прав власника патенту

може також особа, яка придбала ліцензію, якщо інше не передбачено ліцензійним договором. Спори, пов'язані з порушенням прав та інтересів патентовласників, розв'язуються судом, господарським або третейським судом у порядку, встановленому чинним законодавством України. Так, суди відповідно до їх компетенції розглядають спори про:

- авторство на промисловий зразок;
- встановлення власника патенту;
- порушення майнових прав власника патенту;
- укладання та виконання ліцензійних договорів;
- право попереднього користування;
- винагороду автору;
- компенсації [1].

Захист патентних прав засобами цивільного права здійснюється передусім патентними законами України — «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про промислові зразки», «Про охорону прав на сорти рослин», «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» тощо.

Патентні закони України не містять чіткого визначення порушення патентних прав. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» визначає, що будь-яке посягання на права власника патенту вважається порушенням його прав, що спричиняє відповідальність згідно з чинним законодавством України. Таке саме визначення містить і Закон України «Про охорону прав на промислові зразки».

Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» на відміну від інших патентних законів передбачає, що суд має право ухвалити рішення про встановлення цивільно-правової відповідальності за порушення, аналогічні тим, що визначені Законом України «Про авторське право і суміжні права» та про вилучення чи конфіскацію матеріалів і (або) обладнання, використаного для незаконного виробництва матеріалів сорту.

Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» також будь-яке посягання на права власника зареєстрованого компонування інтегральної мікросхеми визнає порушенням його прав.

Отже, наведені закони порушенням визнають будь-яке посягання на права суб'єкта права промислової власності. Таке занадто загальне визначення не можна визнати виправданим. Інколи те чи інше посягання викликає сумнів у тому, чи є воно правопорушенням.

Зазначені закони наводять перелік спорів, що розглядаються в судовому порядку, при цьому додається норма, за якою розгляду в судовому порядку

підлягають будь-які спори, що виникають у зв'язку із застосуванням патентних законів. Тому доцільність цієї норми фактично відпадає.

При порушенні патентних прав власник патенту має право вимагати:

- припинення дій, що порушують або створюють загрозу порушення його права, і відновлення становища, що існувало до порушення;
- стягнення завданих збитків, включаючи неодожені доходи;
- відшкодування моральної шкоди;
- вжиття інших передбачених законодавчими актами заходів, пов'язаних із захистом прав власника патенту.

Вимагати поновлення порушених прав власника патенту може також особа, яка має право на використання винаходу (корисної моделі) за ліцензійним договором, якщо інше не передбачене цим договором.

Такі самі норми містить Закон України «Про охорону прав на промислові зразки», за винятком однієї. Закон про промислові зразки не дає права власнику промислового зразка права на відшкодування моральної шкоди.

Більш розгорнуті норми щодо захисту прав містить Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем». За своїм змістом захист компонування ІМС наближається до захисту авторського права і суміжних прав. Проте зазначений Закон також не передбачає права на відшкодування моральної шкоди.

Цей короткий огляд патентних законів щодо захисту прав на об'єкти промислової власності дає підставу зробити кілька висновків:

1. Єдиної цільної системи захисту прав промислової власності чинні закони України не створюють. Існуюча система недосконала і малоефективна.
2. Не вироблено єдиних санкцій за порушення патентних прав. Деякі закони відсилають до загальних цивільно-правових санкцій відповідальності за порушення патентних прав. Спеціальних засобів вони не встановлюють.
3. Відшкодування моральної шкоди передбачене лише за порушення патентних прав на винаходи і корисні моделі та прав на сорти рослин [2].

Література

1. Право інтелектуальної власності. Академічний курс / Під ред. О. А. Святоцького, – 2-е видання. – К.: Видавництво «Ін Юре», 2004.
2. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. Видання 2-ге, перероблене і доповнене / І. І. Дахно. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.